

خاطرات

سال‌های نجف (جلد اول)

(یادها - ۲۷)

www.ketab.ir

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)

معاونت پژوهشی - گروه تاریخ

عنوان و نام پدیدآور: خاطرات سال‌های نجف (جلد اول)

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ج. ۱ (۲۵۵ ص.): مصور (رنگی).

فروست: یادها؛ ۲۷.

شابک: (دوره) 9 - 106 - 212 - 964 - 978 (ج. ۱) ISBN: 978 - 964 - 212 - 107 - 6

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: نمایه.

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. —
شاگردان و پیروان — خاطرات.

شناسه افزوده: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، گروه تاریخ، مؤسسه چاپ و نشر عروج.

رده‌بندی کنگره: ۲۴ خ / ۴ / ۱۵۷۶ DSR

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵ / ۰۸۴۲۰۹۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۴۶۲۳۷

کد / م ۲۵۵۷

www.ketab.ir

مؤسسه چاپ و نشر عروج

خاطرات سال‌های نجف (جلد اول)

تحقیق: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - گروه تاریخ

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

چاپ دوم: ۱۴۰۳ / ۵۰۰ نسخه

قیمت (دوره):

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخررازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: • خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

پیش درآمد ..... ا

فصل اول: خاطرات حجت الاسلام والمسلمین محمد حسن اختری

- مختصری از زندگی ۳
- تحصیلات و نحوه ورود به حوزه علمیه ۴
- آشنایی با امام ۵
- فوت آیت الله بروجردی و مسأله مرجعیت ۸
- دستگیری امام و اعتراض علما ۱۲
- توطئه دیگر ۱۵
- حوزه علمیه سمنان ۱۷
- دستگیری و شکنجه ۱۹
- ورود به حوزه نجف ۲۱
- خاطراتی از ورود امام به نجف ۲۲

فصل چهارم: خاطرات آیت‌الله محمود قوچانی

۱۲۵	زندگی‌نامه
۱۲۶	آشنایی ابوی با امام
۱۲۷	خاطره‌ای از دیدار امام و آیت‌الله سید علی قاضی
۱۲۹	ورود امام به عراق
۱۲۹	دیدار با امام در نجف
۱۳۰	دیدار امام با علمای نجف
۱۳۰	اقامه نماز و تشکیل جلسات درس از سوی امام
۱۳۱	ارتباط با امام و همکاری در نشر تحریر الوسیله
۱۳۲	شخصیت امام
۱۳۴	آغاز انتشار تحریر الوسیله و نظرات امام
۱۳۵	عکس‌العمل امام درباره نسبت دادن القاب و عناوین به ایشان
۱۴۰	قدردانی امام از من
۱۴۱	عکس‌العمل امام در برابر اسراف (خاطره خرید خیار)
۱۴۱	خرید گوشت و اعتراض امام
۱۴۲	خاطره خرید گلایی گران قیمت و عکس‌العمل امام
۱۴۳	نحوه وضو گرفتن امام
۱۴۴	برخورد امام درباره طهارت و نجاست
۱۴۶	توجه امام به بیت‌المال
۱۴۷	وجوهات شرعی و کارگر چاپخانه
۱۴۸	برنامه امام در ماه مبارک رمضان
۱۴۹	مخالفت امام با اعزام بعثه
۱۵۰	شهریه امام

۱۵۱	.....	زبان گفتار امام در عراق
۱۵۳	.....	نصیحت امام به مسؤولان عراقی
۱۵۵	.....	این صفحات کنده شود
۱۵۷	.....	بی‌اعتنایی به مقامات عراقی در مجلس ختم آیت‌الله حکیم
۱۵۹	.....	اخراج ایرانی‌ها از عراق و برخورد امام
۱۶۳	.....	تمدید اقامه من
۱۶۶	.....	دستگیری طلاب و عکس‌العمل امام
۱۶۸	.....	بی‌وفایی مردم نجف
۱۷۰	.....	پرونده‌سازی برای آیت‌الله شاه‌رودی و عکس‌العمل امام
۱۷۱	.....	ریاضت با یاد زندانیان ایران
۱۷۷	.....	درباره حاج آقا مصطفی خمینی
۱۷۹	.....	ویژگی‌های علمی و اخلاقی حاج آقا مصطفی
۱۸۰	.....	امام و حاج آقا مصطفی
۱۸۱	.....	حاج آقا مصطفی و حاج احمد آقا
۱۸۱	.....	شهادت حاج آقا مصطفی
۱۸۵	.....	تشییع جنازه حاج آقا مصطفی
۱۸۶	.....	برگزاری مجالس ختم
۱۸۷	.....	رویدادهای پس از شهادت حاج آقا مصطفی
۱۸۸	.....	دعوت به وحدت و پرهیز از انشقاق
۱۹۱	.....	جریان پرداخت وجوهات
۱۹۲	.....	حرکت امام از عراق به پاریس
۱۹۲	.....	آزادی حاج علی‌خلخالی
۱۹۳	.....	ملاقات فرح پهلوی با آیت‌الله خویی

۱۹۵	تبریک حسن البکر برای پیروزی انقلاب اسلامی به امام
۱۹۷	تعطیلی دفتر امام در نجف و مأموریت من
۲۰۰	فرجام وجوهات امام در عراق
۲۰۲	اخراج از عراق
۲۰۴	قم: دیدار با امام
۲۰۹	نمونه‌ای از استفتانات از امام
۲۰۹	الف) نظر امام درباره اصلاح صورت
۲۰۹	ب) نظر امام درباره تحصیل در خارج از کشور
۲۱۱	حساسیت امام نسبت به صدور اجازه اخذ وجوهات
۲۱۱	نمونه‌ای از کرامات امام

فصل پنجم خاطرات آیت‌الله سید محمدباقر مصطفوی

۲۱۷	زندگی‌نامه
۲۱۸	عزیمت برای تبلیغ
۲۱۹	اولین دیدار با امام
۲۱۹	عزیمت به نجف
۲۲۰	بازتاب ۱۵ خرداد در عراق
۲۲۰	پخش خبر تشکیل دادگاه صحرائی برای امام در ایران و عکس‌العمل علما در نجف
۲۲۲	ورود امام به عراق و اولین دیدار با ایشان
۲۲۲	جلسات درس امام در نجف
۲۲۳	شهریه امام

فصل ششم: خاطرات حجت‌الاسلام والمسلمین هادی مقدس

۲۲۷	.....	استقبال از امام در نجف
۲۲۷	.....	وضع اسفبار
۲۲۸	.....	رابطه مراجع با امام
۲۲۹	.....	جماعت نفاق و توده‌ای‌ها
۲۳۰	.....	توطئه علیه دکتر علی شریعتی
۲۳۰	.....	نظم و مردم دوستی
۲۳۱	.....	زهد و تقوا
۲۳۳	.....	شهریه امام
۲۳۴	.....	دیگر خصال کریمه
۲۳۶	.....	اخراج ایرانیان از عراق و موضع‌گیری امام
۲۳۹	.....	فهارس

پیش درآمد

شنیدن و مطالعه تاریخ از زبان و قلم تاریخ‌سازان چنان شیرینی و لذتی دارد که در انواع دیگر تاریخ‌نگاری‌ها کمتر می‌توان آن را تجربه کرد. پدیده انقلاب اسلامی که در دهه‌های چهل و پنجاه شمسی و به دست میلیون‌ها ایرانی و با رهبری امام خمینی (س) شکل گرفت و به پیروزی رسید، رخدادی منحصر به فرد در تاریخ سرزمین ماست که سازندگانش هزاران هزار خاطره از فراز و فرود آن به حافظه سپرده‌اند و چنانچه آن خاطرات از سینه‌ها به صحیفه‌ها منتقل گردد بخش بزرگی از تاریخ انقلاب اسلامی متولد شده است. تاریخی که شنیدنش لذت بخش است و شیرین.

گروه تاریخ معاونت پژوهشی مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) با اعتقاد به پایه‌گذاری تاریخ‌نویسی انقلاب اسلامی بر دیده‌ها و شنیده‌های واقعی حاضران و ناظرانی که بار عظیم انقلاب را بر دوش کشیدند و دشواری‌ها و نامایمات جانفرسایی را در راه پیروزی آن بر جان خریدند، ضبط و ثبت خاطرات این تاریخ‌سازان را در شمار برنامه‌های اصلی خود گنجانده و بر آن است تا پس از تنظیم و تدوین آن‌ها، با رعایت اصول علمی و امانتداری و بدون هیچ گونه داوری، خیل عظیم مخاطبان در زمان حال و آینده را از جزئیات این بخش از تاریخ ایران بهره‌مند گرداند.

آنچه پیش روست خاطرات شش تن از شاگردان امام خمینی است که عمدتاً در

سال‌های اقامت اجباری امام در نجف افتخار درک محضر ایشان را داشته و گفتنی‌های جالب و شنیدنی را از آن دوران به خاطر سپرده‌اند.

حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ محمدحسن اختری از چگونگی آشنایی خود با امام خمینی گفته است. وی خاطرات خود را از هجوم رژیم پهلوی به مدرسه فیضیه در فروردین ۴۲ آغاز کرده است. در خلال اظهارات خود به حوادث و قراز و نشیب‌هایی که در راه مبارزه در محل اقامت خود سمنان، قم و نهایتاً نجف داشته است، اشاره می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین سید اسدالله امامی میبدی نیز سر فصل‌هایی از زندگی چند ساله امام در نجف را مورد توجه قرار داده که نحوه ورود امام به نجف، نمونه‌هایی از مرادفات امام با سایر مراجع آنجا، آداب زیارت و دعای ایشان و... از آن جمله است.

آیت‌الله سید عباس خاتم‌یزدی پیرامون نحوه ورود امام به عراق و استقبال از ایشان، ویژگی‌های علمی و درس ایشان و ابعاد مختلف شخصیت حضرت امام خاطراتی را نقل کرده است.

آیت‌الله محمود قوچانی که ارتباط نزدیکی با امام داشته از مسائل مختلف بیت امام، شخصیت ایشان، نحوه تدریس، چگونگی وصول و هزینه و جواهرات و برخی دیدارهای مهم امام سخن گفته و مراحل آماده‌سازی و انتشار تحریرالوسیله امام را توضیح داده است.

آیت‌الله سید محمدباقر مصطفوی هر چند بسیار کوتاه سخن گفته اما در لابلای آن سخنان نیز جوهری از چهره و شخصیت امام قابل فهم و دریافت است.

حجت‌الاسلام والمسلمین هادی مقدس شنیدنی‌هایی از نحوه اداره حوزه نجف قبل از امام و مشکلات آن، رابطه مراجع با امام، شهریه و برخورد امام با مقامات عراقی به خاطر اخراج ایرانیان از آن کشور نقل کرده است.

با سپاس از روایان محترم و همه عزیزانی که در پدید آمدن این اثر کوشیده‌اند.

معاونت پژوهشی

گروه تاریخ